

Veredeling gericht op verbetering

Jan Ligthart wordt in een woord genoemd met veredeling. Daar is deze ondernemer kundig in. Al de nieuwe cultivars van vof Ligthart Bloembollen worden na een strenge selectie getest en vervolgens geïntroduceerd op de markt. Dat doet Ligthart door deze bossen tulpen te veilen.

Tekst: Lilian Braakman
Fotografie: René Faas

Wie komt voor kleur, is bij vof Ligthart Bloembollen zeker aan het goede adres. In hun bedrijfspand in Den Helder staat de koelcel vol met een walhalla aan kleuren. Je weet niet waar je kijken moet. Veredelaar, broeier en kweker Jan Ligthart is kritisch op zijn eigen werk. Het moet immers een goed soort zijn. Zo geeft Ligthart meteen aan dat voor de veiling een rode tulp een rode tulp is. "Uit mijn kruisingen zoek ik naar een makkelijker verwerkbare tulp. Hij moet goede broeibollen geven, het moet een stevige tulp zijn, de verhouding knop en steel moet goed zijn en de bloemknop mag niet nekken. Op deze en nog veel meer punten let ik. Het liefst moet de tulp de broeier minder geld kosten, bijvoorbeeld door snelle vermeerdering en minder uitval. Vroeger kreeg je op de veiling meer geld voor een nieuwe naam. Tegenwoordig niet meer. De lengte en het gewicht zijn het belangrijkste."

VOLGORDE

De werkwijze van Ligthart kan het beste gezien worden over een aantal jaren. Het begint namelijk met het kruisen van een tulp. Vijf jaar na het kruisen heeft Ligthart de eerste bol. Deze bol wordt gebroeid op potgrond voor de eerste selectie. "Alle zaailingen broei ik op potgrond, omdat een dikke bolmaat niet

goed broeit op water. Alle bollen krijgen dezelfde behandeling. Van al deze zaailingen kies ik de beste uit en fotografeer deze. Als ze de volgende keer worden gebroeid, kan ik gericht een koubehandeling geven. De zaailingen die de eerste selectieronde doorkomen, laat ik uitbloeien om zoveel mogelijk te zien van de bloem.

.....
 'We plukken elke dag,
 het is net koeien
 melken'

De afgebroeide bol plant ik weer op. Deze ga ik vervolgens drie jaar lang telen. Als tijdens de teelt blijkt dat de bollen niet goed groeien of gevoelig zijn voor virussen, stop ik er mee. Na deze periode ga ik alle tulpen voor de tweede keer broeien op potgrond en bij Rainbow Colors uit Andijk op water. Deze tweede keer probeer ik met meer of minder kou de broei te optimaliseren. Elke tulp heeft namelijk een eigen karakter. Na het broeien volgt weer een selectie om te zien of ze nog zo mooi zijn als de eerste keer. Komen ze hier doorheen, dan ga ik ze telen tot een grotere partij. Ook dan kan een cultivar nog afvallen, als er een betere komt."

Wanneer een nieuwe cultivar doorgaat richting vermeerdering tot een grote partij, begint

Ligthart met zo'n twee regels bollen. Dat wordt niet gedaan met een plantmachine, maar met de hand. Door de grote hoeveelheid cultivars waaraan ze in Den Helder werken, is er veel handwerk op het bedrijf. José, de vrouw van Jan Ligthart, en zoon Kees zitten samen met Jan in de vof. In het echte familiebedrijf werken ook zoon Jan-Willem en dochter Carolien mee. De drie andere kinderen van José en Jan werken elders. In de drukke tijden huren ze meerdere Poolse werknemers in. Ook hebben ze een Poolse medewerker vast in dienst. Doordat het niet een standaard broeierij en kwekerij is, kent het bedrijf geen echte piek.

INTRODUCTIE

Als vof Ligthart Bloembollen van een nieuwe – dan genaamde in plaats van genummerde – cultivar minimaal 30.000 bollen heeft, wordt deze gebroeid om te introduceren op de markt. Ligthart geeft aan: "Dat zijn ongeveer zes veilingkarren vol (5.000 stelen per kar). Deze karren veilen wij verspreid over twee weken. Op deze manier kunnen kopers op de klok wennen aan de nieuwe cultivar. Dit doen wij zo'n drie jaar lang met ieder jaar meer karren. Pas als we richting 80.000 tot 100.000 bollen hebben, is het een partij van formaat voor een andere broeier. In die tijd hebben wij het soort goed leren kennen en weten wij precies hoe we de bol moeten behandelen om tot een goed gebroeide tulp te komen. Tijdens deze jaren wordt hij ook op water gebroeid, eveneens bij Rainbow Colors uit Andijk." Ligthart veilt bewust een volle kar van een nieuwe cultivar. "Het heeft niet veel zin om een paar kuipen per dag te veilen. Door de veilkosten en heffingen voor de partij, levert een volle kar meer geld op. Daarbij maakt de kleur, of het een trumftulp is of een tulp met een randje niet meer uit. Alleen parkieten leveren meer op omdat ze apart zijn. Zo leveren wij onder andere parkiet 'Night Glow', die roze is met geelgroen in het hart. Deze voeren wij gedoseerd aan op de veiling en levert dertig eurocent op per steel." De

Jan Ligthart: 'Uit mijn kruisingen zoek ik naar een makkelijker verwerkbare tulp'

tulpen die Ligthart veilt ter introductie, leveren de middenprijs op. Deze ligt momenteel tussen de 17 en 19 cent.

ARBEIDSFILM

Ligthart teelt en broeit zijn eigen gewonnen soorten. Voor de vruchtwisseling heeft hij 23 hectare land voor de tulpen, een hectare *Colcicum* en een hectare *Allium*. Het bedrijf zit sinds vijf jaar in Den Helder. Deze locatie biedt drie keer zoveel ruimte als de vorige locatie in Breezand. Bij de schuur is nog een ruime kas gebouwd, waarin de tulpen zo'n drie weken groeien. Daarna zijn ze klaar om geplukt te worden. Via een containersysteem komen de tulpen vanuit de kas naar een plukruimte. Volgens de broeier is dat een groot voordeel. "De plukhal wordt vierentwintig uur per dag

belicht, zodat de planten donkergroen blijven tot de laatste aan toe. Wij belichten met speciale inductielampen die een zeer hoge lichtopbrengst geven per lamp. Daarom hanger er maar tien lampen op vierhonderd vierkante meter met een stroomverbruik van minder dan twintig ampère totaal. Dat komt omdat deze lampen bijna geen warmte afgeven. Daarnaast kunnen we de verwarming uitzetten om de tulpen nog een beetje te sturen. Onze arbeidsfilm is goed gevuld. Elke dag plukken we. Het is net koeien melken. Alleen op zondag bossen we niet. We plukken zo'n honderdduizend stelen per week. Elke dag hebben we keuze uit minimaal vijf verschillende cultivars om te plukken."

Ligthart moet als veredelaar vaak jaren investeren voordat er een nieuwe cultivar uitkomt.

Om de teeltkosten te dragen, zit hij in de Dutch Tulp Selections samen met Rainbow Colors (Andijk), DJ Visser Bloemen (Enkhuizen), Jacob Jan Dogterom (Oude Tonge), Ronico (Venhuizen) en vof Wagemaker (Wieringermeer). Vorig jaar is de groep opgericht. De leden mogen uit de kraamkamer van Ligthart reeds veredelde cultivars uitzoeken. Deze groep kijkt dan naar tulpen die voor hen interessant zijn. Dat is met name het supermarktsegment. "We doen broeiproeven op water en voor de teelt doen we groeiproeven op de klei. Voor deze grote broeiers is de ondergrens om daadwerkelijk te gaan broeien nog hoger. Pas bij 300.000 bollen gaat een van hen broeien. De eerste partij is nu ongeveer 1.000 kilo bollen. Pas over een jaar of zes zullen we deze in de broeierij zien."

